

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod veča mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knapjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Postna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Napeto pričakovanje nadaljnega razvoja v ČSR:

Za ta teden napovedujejo kritične dneve

Splošno sodijo, da mora že ta teden prinesiti odločitev glede rešitve sudetsko-nemškega problema — Vse je sedaj odvisno od Nemcev — Če ne sprejmejo novih predlogov češkoslovaške vlade, bo postal položaj še bolj kritičen

Praga, 29. avgusta. br. Dasiravno je včerajšnja nedelja potekla popolnoma mirno in niso javljali nikakoli pomembnejši incidenti, se vendar vsa češkoslovaška javnost zaveda, da so napočili za češkoslovaško republiko odločilni dnevi. Morda bo že ta teden prinesel težko pričakovano odločitev.

Pozornost je zbudil včerajšnji dolg sestanek med lordom Runcimanom in voditeljem sudetsko-nemške stranke Konradom Henleinom. Lord Runciman je v soboto zvečer odpotoval na teden-ski oddih v Teplice, toda glede na to, da je Henlein prošil za sestanek z njegovim prvim sodelavcem Ashtonom

Gwatkinom, s katerim bi se imel sestati včeraj na gradu Rottenhausu, se je lord Runciman odločil, da prekine svoj oddih in se je sam podal v Rottenhaus, kjer ga je že pričakoval Henlein. Imela sta štiri ure trajajoč razgovor. O čem sta razpravljala, še ni znano. Domnevajo pa, da je Henlein ponovno obrazložil Runcimanu stališče sudetsko-nemške stranke glede na najnovejšje predloge češkoslovaške vlade. V okolici lorda Runcimana so zelo rezervirani in ne dajejo o tem razgovoru nikakih pojasnil. Vendar pa priznavajo, da je češkoslovaški problem stopil v odločilni stadij.

njenemu političnemu namenu tako v državi kakor v tujini, je vodstvo stranke danes jasno in nedvoumno dokazalo. Izdalo je razglas na vse svoje pristaje, v katerem skuša svetu dopovedati, da so pristajši sudetsko-nemške stranke ogroženi po nekaterih marksističnih teroristih, ki bi se hoteli uveljaviti kot politični faktor z uporabo nasilnih sredstev. Ta izumetničena argumentacija, ki jo je pa z lahka spregledati, služi vodstvu stranke za pretežko, da bi umaknilo svoja doslej veljavna navodila za svoje pristaje in v bodoče opozarjalo na nemogočnost, da bi samo bilo odgovorno za svobodo in premoženje svojih pristajev.

Dr. Franc Köner in Karel Frank, ki sta podpisala ta razglas, sta si prisvojila vlogo, za katero nimata nikake legitimacije. Notranje ministrstvo čsl. republike, katerega organi natančno poznajo vzroke in povzročitelje tako zlatih incidentov, ugotavlja s popolno avtoriteto, da je razglas brez vsake resne osnove. Če bi kdo ta razglas zlorabil, da bi lahko motil javni red in mir, bo naletel na strogo in energično postopanje državnih oblasti. Tudi če razširjenje tega razglasa pomeni protizakonito dejanje. Red in mir v republiki bodo ohranili le odgovorni organi

državne varnostne službe, nikakor pa se ne bo očul s kakšno protizakonito zadržbo v silo.

„Sedaj se pričinja odločilna bitka“

Praga, 29. avgusta. AA. Tukaj je izšel izredno zanimanje včerajšnji sestanek med lordom Runcimanom in vodjo sudetskimi Nemci Konradom Henleinom. Poslanec sudetske stranke Frank je v svojem govoru v Oberleitensdorfu rekel, da se je Henlein v gradu Rottenhaus sestel z lordom Runcimanom in da sta govorila »iz oči v oči.« Frank je še dodal: »Sedaj se pričinja odločilna bitka.«

Henlein ne gre v Stuttgart

Berlin, 29. avgusta. Konrad Henlein, vodja sudetskimi Nemci, se ne bo udeležil kongresa Nemcev iz zamejstva, ki se bo te dni vršil v Stuttgartu. Najbrž se bo Henlein kot gost udeležil velikega kongresa v Nürnbergu, ki se bo vršil od 5. do 12. septembra.

Minister dr. Korošec o volitvah

Kakor vse kaže, bo ostalo pri javnem glasovanju — Termin volitev še ni določen

Kakor poroča ponedeljski »Slovenec«, je na včerajšnjem zborovanju v Ljutomeru govoril med drugimi tudi notranji minister dr. Anton Korošec, ki se je v svojem govoru dotaknil tudi vprašanja skupščinskih volitev. Zanimiva je predvsem njegova ugotovitev, da se volilni zakon najbrže ne bo spremenil in da bo o tem razpravljala morada še le bodoča narodna skupščina. Po poročilu »Slovenca« je dr. Korošec med drugim izjavil:

»Kakor ste včeraj in danes brali, se je v vladi izvršila mala rekonstrukcija, mala sprememba. Ta mala sprememba oseb ne pomeni spremembe programa. Smer naše vladne politike se ne bo spremenila. Mi ostanemo zvesti svojim programskim izjavam v senatu in skupščini in programu JRZ. Slovenska pesem bi rekla: Mi pa ostanemo kakor smo bili, enega srca, pa ene misli!«

Bolj kakor za vladno rekonstrukcijo se politični svet sedaj zanima za nove volitve. Kdaj bodo nove volitve? Tako nas sprašujejo na vsak korak. Odkriti in jasno povem: Vlada o tem še ni sklepala, nimamo še nobenega dokončnega

sklepa. Zato so pa vse govornice o kakem trdnem postavljenem datumu brez vsake podlage. Kljub temu pa je čas, da se sedaj začnemo z delom za dober izid prihodnjih volitev. Mi se prihodnjih volitev ne bojimo, ampak že sedaj lahko postavimo prognozo za izid prihodnjih volitev. V vsej državi bo ponovno zmaga JRZ, na Hrvaškem bo tokrat še močna bivša HSS, vse druge stranke in pa stranke ostanejo, kakor se Srb izraža: »politična boranija«, droben fižolček, katerega bomo drugi pozabili. Kdaj torej bodo nove volitve? Da volitve še ne bodo jutri, za to naj vam bo dokaz dejstvo, da vlada tudi še ni prinesla odločbe o volilnem zakonu, po katerem naj se prihodnji volji. Res je, da je vlada objavila nov volilni zakon, a se ni vezala na noben termin. Vseled tega bo morala vlada v prihodnji dobi odločiti tudi o tem, ali že sedaj predloži senatu in narodni skupščini nov volilni zakon, ali pa svojo dano obljubo prenese na novi parlament.

Vse to so stvari, o katerih danes še ne moremo s točnostjo govoriti, a bližnja bodočnost bo prinesla jasnost tudi v ta vprašanja.

Zagonetna nesreča največjega angleškega potniškega letala

Za prekoceanske polete določeno letalo je po pristanku eksplodiralo in je popolnoma uničeno

LONDON, 29. avg. z. Vsa javnost se danes bavi z zagonetno nesrečo, ki je zadela največje angleško potniško letalo, namenjeno za prekoceanski promet. Kakor znano, sta nameravali Anglija in Amerika urediti stalno letalsko progo preko Océana. Anglija je v to svrhu dala zgraditi novo, najmoderneje letalo, krščeno na ime »Alba Trust«. Letalo je bilo tipa »De Havilland« in je imelo prostora za 42 potnikov. V soboto popoldne so a. vršili zadnji poskusni polet, ki so uspeli v popolno zadovoljstvo konstruktorjev. Ko pa je letalo po zadnjem poskusnem poletu pristalo in je že kakih 100 m daleč drevlo po sm-

lji, je nenadoma nastala eksplozija in letalo se je dobesedno prelomilo na dvoje. Od posadke, ki je štela osem mož, k sreči nihče ni dobil resnejših poškodb. Letalo samo pa je popolnoma uničeno. Kako je prišlo do te nesreče, je dosedaj popolna zagonetka. Nihče ne ve vzroka eksplozije. Vse kaže, da to, da gre za sabotažo ali za atentat. Domnevajo namreč, da je bil v trup letala položen pekleni stroj, ki pa je eksplodiral neposredno po pristanku. Uvedena je stroga preiskava. Zaradi te nesreče so morali uveljaviti rednega prekoceanskega prometa odgoditi za nedoločen čas.

Republikanska ofenziva napreduje

PARIZ, 29. avg. r. Šibkejši nacionalistični napadi se nadaljujejo okoli Gambete, vendar brez rezultata. Pritisk nacionalistov v Estramaduri južno od Taje so republikanci vzdrazali.

Na jugu republikanci nadaljujejo ofenzivo. Na Ebru v okolici Cerbere so nacionalisti nadaljevali z napadi zlasti pri Kanaleasu in na hrib Alijo. Kljub arditim napadom se pa nacionalistom ni posrečilo prebiti republikansko fronto. Bitka pri mostu na reki Ebru se nadaljuje, vendar ni več tako ardit. Nacionalisti so si osvojili le nekaj manjših poselov v okolici

Gambete, sicer so pa doživeli neuspehe. Južno od Zuhara republikanci še vedno napredujejo. Njihove čete so že prodrele do Castuera in se nahajajo že pred njenimi vrati. Poleg tega so republikanci že zavzeli Zarzkapilo, in si osvojili Siera del Tomez, severno od Gazebe del Bue. Republikanci so ujeli mnogo sovražnikov.

Včeraj ob 10. je 10 Francovih letal bombardiralo severno predmestje Barcelone. Ubit je bil en človek, 10 pa ranjenih. Bombardiranje je bilo precejšnjo gmetno škodo.



Konrad Henlein

vodja sudetsko-nemške stranke, ki se je včeraj ponovno sestel z lordom Runcimanom

Italija ponuja svoje motorne vlake

BEOGRAD, 29. avg. e. Italijansko prometno ministrstvo je stavilo našemu prometnemu ministrstvu predloge za poskusno uvedbo motornih vlakov na progi Zagreb—Beograd. Ital. železniška uprava je pripravljena staviti za dobo trajanja beografskega j-senskega velesajma na razpolago dva motorna vlaka brezplačno, ki bi vozila na progi Zagreb—Beograd in obratno. Vožnja s temi vlaki bi trajala na tej progi samo 5 ur. Prvotno je bilo namenjavano, da bi motorni vlaki vozili na progi Ljubljana—Beograd, toda ustroj proge med Ljubljano in Zagrebom tega n. dopušča. Naše prometno ministrstvo še ni odločilo, ali italijansko ponudbo sprejme.

Horthy se je vrnil iz Nemčije

DUNAJ, 29. avg. z. Pri Hainburgu na Dunavu je davi ob 7.30 zapustil madžarski regent Horthy nemško ozemlje in se vrnil v Budimpešto. V pristanišču se je zbrala poleg oficijelnih predstavnikov velika množica, ki je madžarskemu gostu prirejala velike ovacije. Do meje so ga spremljale tri nemške vojne ladje, ki so s topovskimi streli izkazale čast odhajajočim gostom.

Hitler na inspekciji

BERLIN, 29. avg. AA. Vodja in državni kancelar Hitler je včeraj nadaljeval s svojim inspekcijskim potovanjem po zapadnih pokrajinah. Povsod ga je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo.

Belgijski kralj Leopold odpotoval v Italijo

BRUSELJ, 29. avg. AA. Stefani: Kralj Leopold je preko Švice odpotoval v Italijo.

Zopet velik proces v Moskvi

TOKIO, 29. avg. AA. Neki japonski list objavlja listo 50 sovjetskih odličnikov, ki bodo obsojeni v septembru zaradi veleizdaje. Med obtoženci je tudi bivši sovjetski veleposlanik v Tokiju Jurenjev. Dolže ga, da se je sestel z državnim poglavarjem tuje države in se z njim dogovarjal o tem, kako odstraniti Stalina. Kmalu se bo tudi začela razprava proti bivšemu sovjetskemu veleposlaniku v Varšavi in drugim sovjetskim diplomatom, ki jih dolže veleizdaje.

Angleška vojna mornarica se zbira

LONDON, 29. avg. AA. Nekateri tuji listi so objavili vest, da se angleška takozvana »Home fleet« — domovinsko brodogradnja zbira ob škotski obali zaradi bližnjega narodno-socialističnega kongresa v Nürnbergu. Londonski listi poudarjajo, da te vesti niso resnične, pristojni krogi pa poudarjajo, da se brodogradnja zbira samo zaradi običajnih letnih jesenskih manevrov angleškega domovinskega brodogradnje.

Amerika gradi nove vojne ladje

WASHINGTON, 29. avg. z. Ameriška vlada je sklenila takoj zgraditi še dv. veliki vojni ladij po 45.000 ton. Stroški za gradnjo teh ladij bodo predvideni v proračunu za prihodnje leto. Z gradnjo se bo pričelo takoj.

Borzna poročila.

CURIE, Beograd 10. — Pariz 11.9350, London 21.2850, New York 436.75, Bruselj 73.80, Milan 22.9750, Amsterdam 238.62, Berlin 175. — Dunaj 29. — Praga 15.00, Varšava 32.30, Buharešta 3.25.



Lord Runciman
v razgovoru
z dr. Hodžo

V Pragi računajo tudi s tem, da bo sedaj zopet Berlin stopil na plan. Po odhodu madžarskega regenta Horthyja je sedaj v Berlinu zopet v ospredju češkoslovaški o. n. sudetsko-nemški problem. Nemški listi so otvorili novo kampanjo proti Češkoslovaški in jo dolže, da izvaja teror nad nemško manjšino. Vsa ta akcija gre po oni poti, ki so se je tako v Pragi kakor v Londonu najbolj bali in danes je jasno, da bi vsak resnejši incident v Češkoslovaški, kakor to z nemške strani že odkrito izjavljajo, mogel dovesti do najtežjih posledic.

Ta teden bo v Pragi posvečen intenzivnim pogajanjem. Vlada je pripravila nove predloge, v katerih je šla do najskrajnejše meje, tako da sedaj tudi v Londonu priznavajo, da od češkoslovaške vlade ni mogoče ničesar več zahtevati ne pričakovati ter da je mera popuščanja s strani Prage izčrpana. Sedaj so na vrsti Nemci, da pokažejo dobro voljo in spravljivost. Če tega ne store, potem je jasno, da jim ne gre za sporazum, marveč da zasledujejo povsem druge cilje.

Berlin odklanja opomine Londona

Berlin, 29. avgusta. br. V Berlinu so bili sprva skrajno rezervirani glede govora angleškega finančnega ministra

sira Johna Simona. Šele sedaj objavljajo listi govor v izvlečku in mu dodajajo kratke komentarje, v katerih odklanjajo opomine iz Londona. V ostalem naglašajo, da so izjave Simona le potrdile izjave ministrskega predsednika Chamberlaina glede stališča Anglije do Češkoslovaške. Nekateri deli Simonovega govora pa so berlinske kroge hudo razočarali. Očitajo mu, da je s svojimi izjavami še bolj okorajžil one kroge na Češkoslovaškem, ki hočejo izzvati krizo, ni pa posvaril onih, ki s svojim postopanjem neprestano povzročajo poslabšanje položaja. Čudijo se tudi temu, da je Simon govoril o »pomirljivem vplivu« Anglije na oba tabora, češ da je na drugi strani sam priznal discipliniranost sudetskih Nemcev, ki absolutno ne potrebujejo nikakega opomina in svarila.

Odločna zavrnitev sudetskega proglasa

Praga, 29. avg. d. V pojasnilo in odgovor na razglas vodstva sudetsko-nemške stranke, po katerem naj bi se člani te stranke v bodoče posluževali vseh pravic do obrambe v sili, kadarkoli bi bili napadeni, je nemška oddajna postaja v Pragi sredi objavila naslednje:

S trudopolnim zbiranjem raznih bagatelnih novic in policijskih kronik ter z umetnim povečevanjem pomena raznih dogodkov po inozemskih listih je sudetsko-nemška stranka sedaj izvršila vse priprave, da ojači svoj pritisk na čsl. pogodbenika. Da naj to njeno delovanje služi

Anglija pripravlja novo demaršo pri berlinski vladi zaradi ČSR

Po sodbi Londona bo ta teden najbolj kritičen za nadaljnji razvoj dogodkov

London, 29. avgusta. r. Senzacija današnjega dne v Londonu je povzročil članek velikega nedeljskega lista »Sunday Times«, ki je dejansko tedenska izdaja »Daily Telegrapha«, v katerem pravi, da namerava angleška vlada po diplomatski poti preko svojega predstavnika v Berlinu napraviti nov korak pri nemški vladi in pojasniti svoje stališče na podlagi novih predlogov prške vlade in razgovorov, ki se bodo vodili v Pragi v tem tednu. V zvezi s tem je angleška vlada ustanovila poseben odbor, ki ga tvori predsednik vlade Chamberlain, minister zunanjih del lord Halifax in finančni minister Simon. Ta odbor bo na posebnih sejah razpravljal o češkoslovaškem proble-

mu, medtem ko bo lord Runciman istočasno vodil pogajanja v Pragi. Na ta način bo imela angleška vlada stalen vpliv na razgovore v Pragi. V Londonu z bojaznijo gledajo na dogodke, ki se bodo ta teden odigrali v Pragi. Če nova osnova, ki jo je pripravil lord Runciman in ki jo bo češkoslovaška vlada predložila sudetskimi Nemcem za nadaljnja pogajanja, ne bo sprejeta, bo težko najti novo podlago za nadaljevanje pogajanj. Pomočnik lorda Runcimana Gwatkin je odpotoval v Prago s popolnim odobrenjem angleške vlade, da predloži novi predlog, ki ga bo češkoslovaška vlada dala sudetskimi Nemcem.

Politični obzorik

Mnogo je kokolja v naši družbi

Zalostna je resnica — piše Ljubomir Radovanović — da je vsako stvar lažje pokvariti, kakor popraviti. Tudi ljudi. A mnogo je kokolja v naši družbi. In krivost in oduh, ki delajo iz ljudske neznanja, iz njegove bede in stiske politični kapital. In selijo se iz stranke v stranko, menja strankarske izkaznice in znake in se obračajo, kakor veter pih. To je tip našega novega »praktičnega« politika, predsednika krajevnega odbora, ki prireja sprejeme in pošilja vdanostne brzojavke, menja stranko češče, kakor svojo suknjo, imenuje, premešča, grozi in preči, kupuje, kvari državljane in krajevne organe oblasti, gori v stranko prepešeno ljudstvo in se na podlagi tega priporoča kot vodja. — On je v neposrednem stiku z ljudstvom, on je neprestano ljudstvu pred očmi. Ali ni to nesreča, da dobiva narod preko njega pojem o političnem delu in delovanju? Prvo je, da se javno življenje otrese takih politikov in na ta način dvigne ugled političnih delavcev. — Takšnih »politikov«, o katerih je podal Radovanović tako uspešno sliko, je pri nas na pretek, v mestih in na kmetih jih srečavamo, pa jim nihče ne upa stopiti na prste. Pa oni nemoteno vedre in oblačijo v naši ljubi deželi danski!

Krokodilove solze

Nedavno tega smo zabeležili, s kakim vidnim veseljem in zadovoljstvom je Škerbec-Sabotijev organ zabeležil vesti, da je moral njegov tekmelec »Sobotka« v Kranju prenehati izhajati. Na to našo ugotovitev odgovarja sedaj imenovan dekanski-advokatski list takole: »Ne bomo sicer odgovarjali na te trditve »Slov. Naroda«, ker vemo, da je »najbolj informirane« dravobanski popoldnevnik, moramo pa odgovoriti radi veselja, ki ga nam pripisuje zaradi prepovedi izhajanja našega »šudega« tekmeča, z drugimi besedami »nacionalnega, močno socialno usmerjenega« tekmeča. Namenoma se nismo hoteli spuščati v polemiko z našim »nevarnim« tekmečem ves čas njegovega življenja, ker mu nismo hoteli jemati ugleda, ki ga je užival kot »neustrašni časopisni zagovornik nacionalnega življa« v Kranju in na Gorenjskem, ki ga v današnjih časih bolj kakor kdaj prej potrebuje. Nam je bilo celo žal, da je naš »nevarni tekmelec«, pod čigar plaščem so imeli svoje prebežališče pripadniki vseh mogočih svetlih barv, izpustil svojo plemenito dušo v cvetu mladosti. Smatramo namreč za svojo dolžnost, da javno povemo, da se je število naših naročnikov, dokler je živel naš »nevarni tekmelec«, vedno zviševalo. Ker smo skromni, te zasluge ne pripisujemo sebi, ampak nasprotno njemu. Ker je po izjavi »Slov. Naroda« »nacionalni živelj« v Kranju in na Gorenjskem sedaj v nevarnosti ter rabi v sedanjih časih »neustrašnega časopisnega zagovornika«, se z njim vred veselimo novemu »tekmeču«, ki bo še naprej pomagal širiti naš list. — Ni treba nobene pripombe temu odgovoru dekanski-advokatskega lista, ki bi naj namerila bil »duhovita zafrakcija«, pa je samo nedolžno izmotavanje.

Ob dvajsetletnici

Pisatelj Miško Kranjec je v zadnji »Soboti«, ki je izšla, napisal podlistek pod naslovom »Dvajsetletnica«. Duhovita stvar. Iz tega podlistka posnemamo te-le odstavke: — Gospod Gaber se je tisti čas, ko je bila nekakšna svetovna vojna, ukvarjal s politiko. Bil je natančno do tisočdevetstoosemnajstega leta proti osvobođenju, kakršnega bomo danes praznovali. Ko pa je sprevredel, da bodo stvari šle svojo pot in bo osvobođenje res prišlo, ne glede na to, ali mu je zoprno in neprijetno, tedaj je gospod Gaber zbolel in se umaknil iz politike. Ta bolezen je bila neizbežna. Zakaj gospod Gaber se je bil od štirinajstega do konca sedemnajstega s vsem srcem oklenil bivše Avstro-Ogrske, cesarjeve hiše in vsega, kar je bilo nekoč važno in sveto. Navduševal se je nad porazi, ki so jih doživljali Srbi »po naših velih junakih«, slavil »našo nepremagljivo vojsko«, in ponujal vsemu svetu mir pod pogojem, da vsi narodi predajo orožje »naši hrabri vojski, naš kralj in cesar pa bo svetu podelil mir in svobodo in tako bo docela prav. S to veliko zamotano logiko je torej gospod Gaber vodil svojo politiko in se boril: proti Rusom, proti Rusom, proti Francozom in proti vsem, ki so se borili proti Avstro-Ogrski in Nemčiji. Nemcem pa je delil svojo blagoslov.

Ko pa je prihajalo na prag našega življenja osemnajsto leto, ko so se že videli prvi obrisi bodočnosti, je gospod Gaber odstopil od politike in se napravil bolnega. Vso to dobo pa je gospod Gaber bil bolan. Gospod Gaber je ozdravel šele, ko je bilo vojne konec, ko se je docela prikazala na obzorju svoboda, nova država, osvobođenje in vse, kar je s tem v zvezi. Tedaj se je močno navdušil za vse to, kar je nekoč z ogorčenim srcem preganjal.

Take vrste torej so zasluge gospoda Gabra pri osvobođenju. Vendar pa še to ni tak greh, večji greh gospoda Gabra pa je ta, da je sklical pripravljeni odbor, in lejte si jih: v ta pripravljani odbor je poklical ljudi, ki so pri resničnem osvobođenju imeli še manj zasluge, kakor gospod Gaber, ki je v pravem času oboje!...

VEDNO ISTO

— Obožujem vašo hčerko, pripravljen sem storiti zanjo vse...
— Ne govorite takih neumnosti... Iste sem govorili tudi jaz svojemu tastu.
MOČ IN ŽENIA
— Lahko ti mi biva že prišla gumba k hlačam.
— Hotela sem to storiti že davno, pa se nisem dobro počutila. Sicer pa, kaj ti je važnejše, tvoja žena ali tvoje hlače?
— No, brez žene grem lahko kamor hočem, brez hlače pa ne.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Slovenski tabori 1868 — 1918 — 1938

Raznodnim ljudem v premislek ob 70 letnici prvih slovenskih taborov in 20 letnici obstoja Jugoslavije

Maribor, 29. avgusta. Po naši slovenski domovini se v jubilejnim 20. letu obstoja Jugoslavije spet vrše tabori. Ti tabori naj bi bili obsem s proslavo dvajsetletnice Jugoslavije, kakršni spominjajo tabori za sedemdesetletni jubilej prvih slovenskih taborov 1868. In vendar na žalost to niso. Takaj i prvi slovenski tabori v letih 1868 do 1870, i drugi, deklarirani v 1. 1918 so nosili izključno narodno, veselovalno obsežne brez kakršnekoli strankarsko-politične poharvanosti, dočim današnje taborovanje nosi čisto strankarski pečat in zaradi tega tudi tako po svoji moralni stili kakor tudi po udeležbi daleč zaostaja za taborovanjem pred 70 in pred 20 leti. Kje čutite in vidite danes omo mogočno razgibanost v vsem slovenskem narodu, kakor so jo povzročili tabori: Ljutomerški 9. avgusta 1868, žalski 6. septembra 1869 s svojo ogromno udeležbo nad

75.000 ljudi šempaki 18. oktobra 1868 s 12.000 ljudmi, kakor tudi višmarški 17. V. 1869 s 30.000 ljudmi i t. d. Kje vidite omo splošno silno slovensko navdušenje in kje tako mogočne prizore, kakor so bili na taboru v Ormožu 8. avgusta 1869, ko je Božidar Rašč vso ogromno množico mnogo tisoč ljudi naravnost hipnotiziral k prisegi večne zvestobe in junaške obrambe slovenstva in njegovih pravic?

Morda bo kdo dejal: Takrat je bilo to mogoče, ker Slovenci še niso bili razpeli in v politične stranke. Res je, da formalno stranke še niso obstajale, toda svetovno-nazorsko so se duhovi že ločevali, še so nastajali »mladoslovensci« poleg »staroslovencev«, že so mladoslovensci dr. Jos. Vošnjak, dr. Zarnik, dr. Razlag i. dr. vrgli med slovenski svet geslo »Vse za omlako, svobodo in napredek!« proti gestu »Vse za vero, dom, cesarja!« staroslovencev dr.

Bleiweis in njegovih. In vendar so na taborih splošno nastopali »liberalci« dr. Zarnik, dr. Vošnjak, dr. Lavrič i. dr. poleg šupnika Rašča itd.

Če si še od bližje pogledamo deklaracijske tabore 1. 1918 v žalcu in drugod, kjer so prav tako skupno in silno nastopali poleg dr. Korosec dr. Ravnihar in drugi, vidimo tudi tu, da je skupna slovenska narodna zavest, takrat še poveljčana s jugoslovensko zavestjo, potisnila vse strankarsko-politične in osebne pomisleke v stran in dala enoten poudarek kakor v letih 1868 do 1870 slovenski temeljni zahtevi po združenju Sloveniji, tako 1. 1918 obojni slovenski zahtevi po Jugoslaviji.

Takrat smo bili veliki v svojih koncepcijah in v enotnem poudarku istih ter svojih programatičnih zahtev

Jubilejna proslava podružnice NSZ Slavnostno zborovanje našega narodnega delavstva v Mariboru

Slovesno in dostojno je proslavila večer 30 letnico obstoja in plodonosnega delovanja naša mariborska podružnica Narodno strokovne zveze. Dopoldne je bil slavnostni zbor v podružničnih prostorih, popoldne pa skupen izlet članstva v Kamnik pri Mariboru k predstavi tamošnje podružnice CMD.

Dopoldanski zbor je otvoril s prisrčnimi pozdravnimi besedami poselevočih podpredsednik tov. Karel Rašč, ki je najprej pozdravil slavnostnega govornika, zvezinega tajnika Vladimirja Kravosa iz Ljubljane, zastopnika mariborske Zveze kulturnih društev F. Goleža, predstavnika sokolskega J. Mohorka, zastopnika Zveze društev kmečkih fantov in deklet dr. Rosina, predsednika »Nanos« prof. Bizjaka in predstavnika tukanjske podružnice Ruske matice prof. Sokolova.

Tov. Kravos je v zgostčenih obrih opisal zgodovino Narodne strokovne zveze, njene borbe in uspehe. Ob avstrijskih volitvah 1. 1907 se je spoprijela v Trstu misel samostojne delavske organizacije, NDO, ki se je še isto leto ustanovila. Potem je sledila Ljubljana 1. 1908, ko je organizacija doživela ob znanih septembrskih dogodkih svoj krvavi krst. Par mesecev zatem je bil ustanovni občni zbor NDO, ki je od vsega

začetka propagirala misel jugoslovenstva in ki je bila zaradi tega 1. 1910 razpuščena. Njene smernice je nadaljevalo »Bratstvo«. L. 1912 je bil ustanovni občni zbor Narodno strokovne zveze, ki je morala med svetovno vojno skozi preganjanja in trpljenje in ki je z osvoboditvijo zajela po vsej Sloveniji široke kroge narodno zavednega delavstva, tudi v Mariboru, kjer so 1. 1919 ustanovili podružnico, ki beleži lepe uspehe v borbi za narodne in socialne ideale nacionalno zavednega delavstva.

Slavnostnemu govoru, ki so ga sprejeli vsi navzoči z odobravanjem, so sledili pozdravni govori predstavnikov posameznih organizacij. Prisrčne čestitke so izrekli F. Golež za Zvezo kulturnih društev v Mariboru, J. Mohorko za sokolsko, dr. Rosina za Zvezo kmečkih fantov in deklet, prof. Bizjak za »Nanos«, prof. Sokolov pa za mariborsko podružnico Ruske matice. Vsi so naglašali tesno povezanost Narodne strokovne zveze s temi organizacijami, s katerimi je v važnih nacionalnih vprašanjih korakala vedno rono ob rami.

Lepo uspeli slavnostni zbor je zaključil z navduševalnimi besedami tov. Rašč, ki je pozval zbrano članstvo, da pohiti čim številneje 3. in 4. septembra v Ljubljano, kjer bo velika proslava 30 letnice Narodno strokovne zveze.

Proti likvidaciji »Pohorske železnice« Večina zadrugnikov je proti razpustu zadruge, ki naj bi zgradila železnico na Pohorje

Maribor, 27. avgusta. Mariborska javnost se za občne zbirke zadruge »Pohorska železnica« zelo zanima, saj so zaradi svojih deležev mnogi prizadeti, četudi ne pridejo na občni zbor, ki so ga morali zaradi nesklajenosti dvakrat preložiti. Že par let sem se ob zadruginih občnih zbiorih porajala vprašanje: bo likvidacija, ne bo likvidacija? V tem znamenju je potekel tudi snočni občni zbor, ki ga je otvoril in vodil zadrugin načelnik upok. kapetan in veleposestnik g. Karol Kordek. Izbrano poročilo o zadruginem delovanju je podal njen tajnik in blaginjski F. Sorsak. Iz poročila povzemamo: Že na lanskem občnem zboru se j. iz vret članstva (g. Weixl) sprožil predlog, da se zadruga »Pohorska železnica« likvidira v primeru, če bi se izvedla gradnja v teku čeznega poslovnega leta ne mogla izvršiti. Računski zaključek kaže, da je bilo v prčetku preteklega leta 369 zadrugnikov, s 1932 živimi ter 142 mrtvih deleži, skupno 2094. Ob koncu 1. 1937 jih je ostalo še 351 s 1773 živimi ter 108 mrtvih, skupno 1875 podpisanih in vplačanih deleži. Razen tega je podpisanih še deležev za 400.000 din, ki so jih zadrugini obljubili plačati, če bi se pohorska železnica gradila. Tudi mariborska mestna občina in banka uprava sta obljubili vsaka po 500.000 dinarjev. Vplačani ter obljubljeni deleži ter podpori mariborske občine in banke uprave predstavljajo razpoložljiv kapital, dočim bi bilo za izvedbo načrta po proračunu potrebnih pet milijonov dinarjev. Zadruga razpolaga danes s premoženjem 208.347,95 din. Po oglešanem sprejetju poslovnega poročila je poročal predsednik nadzornega odbora g. Maks Jaki, ki je predlagal odboru razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta.

Pri sluhajnostih je nastopil zadrugin g. Motičnik na upravni odbor vprašanje, kaj namerava zadruga, ali je načrt Pohorske železnice kvdljiv ali ne. Zadrugin predsednik g. Kordek je smatral kot najumestnejše, da počaka zadruga na izvedbo načrta, ko bo prišel ugoden čas in bo načrt pohorske železnice lažje izvesti kakor danes. G. Weixl je pojasnil prvo fazo prizadevanj za zgradbo pohorske železnice, ki pa se je zaradi raznih okoliščin ter zaprek žal izjalovila. Takrat je bila akcija za gradnjo pohorske železnice že tik pred uresničenjem in je bilo pol milijona din še vplačanih. Zaradi raznih zaprek pa se je zavleklja, zaupanje je padlo ter je zato že na lanskem občnem zboru predlagal likvidacijo. Ta predlog je ponovil g. Weixl tudi na letošnjem občnem zboru z dodatkom, da se vsem članom izplačajo deleži, dočim naj se, tako svani mrtvi deleži odstopijo SPD s pogojem, da vti ta denar pod posebnim računom, ki bi se v primeru realizacije načrta pohorske železnice moral dati zadrugi na razpolago. Zatem je spregovoril g. Jaki, ki se je izjavil proti likvidaciji, zlasti glede na obljubljene podpore mestne občine, a hancovine ter gotovine pri Mestni hranilnici. G. Motičnik je v svojih izjavah izmenjal gradnjo novih avtomobilskih cest ter namerajajo avtomobilizma in motorizma, ki osvaja pohorske vrtine in izpodirja celo železnico. Zato je predlagal, da se skliče izredni občni zbor, ki naj bi razpravljal o likvidaciji.

Sledilo je glasovanje, pri katerem se je osem zadrugnikov izreklo proti likvidaciji, pet pa za. S tem je vprašanje likvidacije vrnjeno na naslednjo posvoto dobo odstavljeno z dnevnega reda.

Prvi uspeh ISSK Maribora v novi nogometni sezoni Pomlajena enajsterica ISSK Maribora porazila celjske Atletike 6 : 3 (6 : 1)

Na Rapidovem igrišču se je predelavl večer popoldne ljubiteljem nogometne igre ISSK Maribor s svojim novim moštvom in sicer v tekmi proti celjskim Atletikom. Po vseh pripravah sodbe je imela ta nogometna tekma za ISSK Maribor zgolj znanja, potrebnega treniranja, ki je spričo bližnjega začetka prvenstvenih tekem nujno potreben. Prvotno bi moral namreč ISSK Maribor preizkusiti svoje moči s SK Celjem, ki pa je očitno odpuščal, naker si je ISSK Maribor poiskal drugega nasprotnika in si. celjske Atletike, ki so prišli v Maribor s razmeroma dotrim moštvi.

Ce primerjamo današnji postav ISSK Maribora s postavo, s katero je bil nastopil v spomladanski sezoni, vidimo, da je ISSK Maribor enajsterico temeljito preustroil ter nekatero moči zamenjal s novimi, ki so v prejšnji sezoni igrali še v rezervnem moštvu. Poudariti moramo, da je moštvo ISSK Maribora ugajalo. Sicer so še nekateri nedostaki, ki pa se bodo prav gotovo ugasili, če se bo moštvo vigralo. Zelo dobra naravnost odlična je na primer napadalna vrsta, ki je zlasti v prvem polčasu briljirala. V drugem polčasu igralcem dolo ni

tako šlo od rok kakor v prvem, vendar je bilo opaziti, da igrajo napadalci pretehtano in pametno. Če se bodo posluževali igre s krili, potem bo ta napadalna formacija ena najboljših, kar jih je ISSK Maribor imel v zadnjih letih. Tudi krilski vrsta je gotovo mnogo pridobila v tehničnem pogledu, nekaterim igralcem v tej formaciji pa se je posmalo, da jim manjka kondicija. Branilci sta bila prav dobra. Imata lep odbojni udarec, razen tega pa sta hitra in odločna. Edino slabo točko je imel ISSK Maribor v vratarju, ki je s svojimi peradami zbuhal obilo zabavo in smeha.

Atletiki se na trenutek dobro zaigrali in s tem povzročili, da je moral nasprotnik odpreti vse registre svojega znanja. Gostje so imeli dobre moči v obrambi in krilski vrsta, dočim napad ni bil formacija, ki bi navdušila. V splošnem sta oba nasprotnika igrala zelo fair, tako da sodnik g. Bizjak ni imel prevelikega posla. Ob tej priliki bi apelirali na sodniško sekcijo, naj poskrbi za to, da bodo nogometni sodniki sodili v predpisani obliki in ne kar v ovirah, kakor je bilo to danes slučaj.

V predtekmi je rezervna ISSK Maribora zmagala nad Rapidovo rezervo v razmerju 2:0 (1:0). To tekmo pa je sodil g. Nemeš.

Uspel nastop Sokola v Hočah V proslavo 20 letnice Jugoslavije

Maribor, 29. avg. V proslavo 20 letnice Jugoslavije je večer pripravilo agilno Sokolsko društvo v Hočah pri Mariboru javni nastop. Navzile popoldanskemu naliivu in živahni agitaciji so Hoče večer izpričale svojo jugoslovensko in globoko sokolsko zavest. Proslave bratskega društva so se udeležili tudi Sokoli iz Maribora, Tezna, Pragerskega, Frama, Rač, Slivnice in drugih bližnjih sokolskih edinic. Ko so se sokolske vrste zbrale pred tribuno in ko je godba odigrala državno himno, je spregovoril tople in zanosne pozdravne besede neumorno delavni in poštvovalni sokolski delavec, starosta hočke sokolske edince br. Anton Fliš. Najprej se je spominjal pokojnega viteškega kralja Aleksandra ter junaka severne meje generala Maistra. Navajal je, da hočejo hočki Sokoli s proslavo posebno poudariti, da bdi tudi pri nas sokolska vztrajnost in vdanost kralju Petru II. in Jugoslaviji. Svoj govor je zaključil z vzklikom »Naj živi prvi sokolski starosta Kralj efer II!«, čemur se je spontano odzvala vsa množica.

Sledil je bogat spored in nastopili so vsi sokolski oddelki, skupaj 203 pripadniki z raznimi vajami in na orodju. Treba je priznati, da so bile vse točke izvajane

Živinska kuga v Ljutomerškem srezu

Kužna bolezen, ki lahko napravi našemu kmetovalcu občutno škodo, če se razvije v polni meri, je zaslula tudi v naš srez. Pojavila se je na dvorcu posestnika Cvetka v Pristavi, občina Ljutomer. Cvetku so obolele najprej tri krave, ki so jih takoj izolirali od ostalih vrh glav goveje živine, ki pa so tudi zbolele. Bolezen je prišla najbrž iz sosednega Prekmurja. Pristava je blizu Mure ter ob banovinski cesti, ki veže Ljutomer z razkrižjem brodom in Prekmurjem, hiba posestnika Cvetka v Pristavi pa stoji tudi blizu prometne ceste, pa tudi pristavski pašniki so ob tej cesti, ki veže Prekmurje z Ljutomerom. O boleznih je bila obveščena takoj oblast, ki je ugotovila po svojih strokovnjakih, da gre za nevarno alinako. Takoj so bili odrejeni vsi ukrepi, da se ne razširi na sosedne dvorce. Vsa goveja živina mora biti po vsej Pristavi v hlevih, ne sme na pašo in opravljati vprežnih del. Po cesti skozi vas je prepovedan prehod parkljarjev zaradi slinavke, poseben čuvaj pa razkužuje vozila, tudi motorna.

Lepo uspele kolesarske dirke SK Železničarja

Štefan Rozman že vedno najboljši dirkač Maribora — Veliko zanimanje za kolesarski sport

Maribor, 29. avgusta. Naš agilni SK Železničar je priredil večer popoldne na svojem stadionu ob Tržaški cesti medklobske kolesarske dirke, ki so prav lepo uspeli. Kljub temu, da so startali le mariborski dirkači, so dirke nudiše dober sport in so bile tudi sicer zelo napete in zanimive. Pri večeršnjih dirkah bi morali po prijavah startati tudi dirkači iz Ljubljane, ki jih pa ni bilo. Skupno je startalo 8 dirkačev, člani prireditelja SK Železničarja in SK Maratona, tako da je bila večerajšnja prireditev prav za prav dvoboj med železničarjem in Maratonom.

Po pozdravnem krogu je bila najprej dirka juniorjev, ki so se 10-krat podili po tekalšču. Prvi je prišel na cilj Karol Sodoc (Maraton) v času 6:39,4, drugi Oskar Rozman (Železničar) v času 6:40, 3. Slavko Lampe (M) 6:41, 4. Alojz Rozman (Z) 6:46, 5. Ivan Tavčar (M) 6:50.

Nato je bila glavna dirka in so dirkači morali absolvirati 20 krogov. Rezultati so bili: 1. Štefan Rozman (Žel.) 16:05,3, 2. Karol Sodoc (M) 16:06,2, 3. Oskar Rozman (Žel.) 16:06,4, 4. Ivan Sojč (M) 16:07, 5. Slavko Lampe (M) 16:8, 6. Alojz Rozman (Z) 16:10, 7. Ivan Tavčar (M).

Po 10 minutnem odmoru je bila dirka ciljev na 25 krogov in je bil vsakih 5 krogov cilj. Tudi v tej dirki je zmagal kolesarski mojster Štefan Rozman (Z) s 36 točkami v času 20:46,3, 2. Karol Sodoc (M)

28 točk (20:48), 3. Oskar Rozman (Z) 24 točk (20:48,3), 4. Slavko Lampe (M) 17 točk (20:48,4), 5. Ivan Sojč (M) 15 točk (20:49,1), 6. Alojz Rozman (Z) 6 točk (20:49,3).

Potem je še sledila handicapna dirka na 10 krogov. V tej dirki je zmagal Alojz Rozman (Z) v času 6:30, 2. Ivan Sojč (M) 6:30,1, 3. Slavko Lampe (M) 6:38, 4. Oskar Rozman (Z) 6:42, 5. Karol Sodoc (M) 6:45. V tej disciplini je startal tudi matador Štefan Rozman, ki pa je padel in odstopil.

Naposled je bila tolažilna dirka na 10 krogov. Zmagal je Slavko Lampe (M) v času 6:49,4, 2. I. Sojč (M) 6:50, 3. Alojz Rozman (Z) 6:51, 4. Ivan Tavčar (M) 6:59.

Po dirkah je poštvovalni vodja kolesarske sekcije SK Železničarja g. Vinko Glavč razdelil zmagovalcem posameznih dirk lepa darila, dočim so drugi in tretjeplasi-rani v posameznih dirkah prejeli praktična darila in kolajne.

Obisk te kolesarske prireditve je pokazal, da vlada v Mariboru za kolesarski sport veliko zanimanje, žal pa so kolesarske prireditve te vrste pri nas zelo redke. Morda bo večerajšnja prireditev dala pobudo, da se dirkališčne dirke večkrat prireajo. Omeniti moramo tudi da je bila organizacija zelo dobra, za kar gre zasluga našim vrlim organizatorjem kolesarskega sporta g. Steinbichlerju, Fišerju, Lešniku, Divjaku in Lukčju.

Mariborske in okoliške novice

Mariborska belčnica

Kino Union: Poslednji dunajski izvošček Grajski kino: Zamrla melodija

Dežurni lekarni: Mayerjeva v Gosposki ulici in Vaupotova na Aleksandrovi cesti.

Glavna skupščina Društva sv. Cirila in Metoda za 1. 1938 bo v nedeljo 11. septembra v Ptuj. Pričakujemo, da se člani in prijatelji te še danes prepotrebne družbe udeležijo v čim častnejšem številu te skupščine in tako obenem manifestirajo za naš slovenski Ptuj, kjer so se prav pred 30 leti odigrali prav nič kulturni dogodki proti slovenskemu življu. — Mariborčani, ki žele skupno kosilo v Narodnem domu po 12 din, naj se prigrasijo do srede 31. avgusta v trgovini Saks na Grajskem trgu ali pa v pisarni ZKD v Narodnem domu pri tajniku g. Goležu, kjer naj plačajo 12 din.

Vpisovanje v nepopolno drž. meš. realno gimnazijo v Mariboru, Razlagova ul. 26, bo za II. III. in IV. razred 2. septembra od 8. do 11. za I. razred pa 3. septembra. Ravnanstvo opozarja starše, da ne zamanjajo datumov, ki so določeni za to šolsko leto na drž. realni (stari) gimnaziji. Otvoritev služba boja bo dne 9. septembra; čas in kraj bodo učenci zvedeli pri vpisovanju; začetek rednega pouka bo 10. septembra. — Učenci, ki želijo imeti to ali ono učno knjigo na posodo, naj napišejo na šeststotno pole svoje ime in razred, spodaj pa naslov učne knjige; tako izpolnjen list naj še pri vpisu izroči svojim razrednikom.

»Privedena zadruga«. V soboto popoldne bi morali biti pri Kapetanoviču v Melju izredni občni zbor Rožetove »Privedne zadruge«, ki pa je bil zaradi nesklajenosti preložen na soboto 10. septembra. Na občni zbor so prišli le zadrugini komisar, sreški podnačelnik za Maribor lasti breg g.

Modrijan, zadrugin zastopnik za ptujski srez Gregor, še dva zadruginika, dva novinarja in šef kriminalnega oddelka mariborske policije.

Utonila? Tikalka Terezija Resmanova, stanujoča na Koroški cesti 41, je naznanila tuk. policiji, da je njen 19-letni sin Josip Resman 26. t. m. popoldne odšel v Kärferjevo kopalnico ter se še ni vrnil. Zadevo je prijavila policiji, ker sumi, da se mu je kaj zlega pripetilo, zlasti, ker so njegovo obleko našli v kabini omenjenega kopalnice. V zadevi je bil zaslišan tudi nizarski pomočnik Zorko Valter s Koroške ceste 43, ki je pri zaslišanju povedal, da sta se 26. t. m. okrog 16. odpeljala izpred Kärferjevega kopalnice po Dravi proti Melju pogrešani Resman Josip in še brezposelni natakart Jan Artur s Koroške ceste 81, ki se tudi ni vrnil na svoj dom. Oba sta se najprej kopala v omenjenem kopalšču ter pustila svoji obleki v zaklenjeni kabini. Zorko je nadalje izpovedal, da ga je Resman dan prej zaprosil za čoln, ki ga je imel Zorko priklenjenega v kopalšču. Zorko mu je čoln obljubil in mu dal ključ. Kakor je kasneje zvedel, sta se oba pogrešanca še istega dne odpeljala z modro barvano sandolino. Videli so ju v Melju oblačna v kopalne obleke, naker je izginila vsaka sled za njima. Sumijo, da sta oba v času, ko sta se vračala iz Melja, utonila v Dravi.

Pravoslavna parohija v Mariboru obvešča svoje vernike, da bo odšle služba božje redno ob navadnem času.

Tesenske novice. Na Narodni šoli bo 1. septembra od 8. do 10. vpisovanje novincev, ki meseca maja še niso bili vpisani. Starši naj prinesejo s seboj rojstni list in domovnico. Dne 2. septembra ob 9. in 3. septembra ob 8. pred šolo. V soboto dne 3. septembra ob 8. reden pouk.

Lep dan! Zgodbe brez groze